

**Jászladány Nagyközség
Környezetvédelmi programjának felülvizsgálata**

Készült 2018. november

1. Bevezetés:

Napjaink fő problémája a pazarló energiafelhasználás és a véstesen fogyó energiatartalékok mellett a természeti környezet rombolása, életfeltételeink romlása, és az éghajlatváltozás.

Az EU országai szigorú programokat léptettek életbe a környezetvédelmi intézkedések révén. Az elméleti szinten jelentkező elhatározások és programok, azonban nem vezetnek egyedül sikerre, hiszen azokat, gyakorlati megvalósításokkal kellene érvényesíteni és végrehajtani.

Az intézkedések lényege a fenntartható fejlődés előmozdítása, biztosítása, mely olyan fejlődést jelent, ami lehetővé teszi a jövő generációi számára, hogy életfeltételeik biztosítottak legyenek, életminőségük jobb legyen. Tehát a fenntartható fejlődés magában foglalja a környezet minőségének védelmét és javítását, a Föld kapacitásainak, természeti erőforrásainak védelmét. Ezért van szükség a környezetvédelmi programban foglalt intézkedésekre, és a rögzített célok elérésére

Az önkormányzatok egyik legfontosabb feladata a települési környezet fenntartása, karbantartása, fejlesztése, védelme. Az önkormányzatnak gondoskodni kell a környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról. Továbbá a környezetvédelmi programban meghatározott feladatokat a rendezési tervek jóváhagyása során is figyelembe kell venni, azaz a rendezési terv tartalmát is behatárolja.

A feladatok végrehajtásához szükséges pénzügyi fedezet elsődleges forrása a települési költségvetés, de pályázati úton jelentős források biztosíthatók (pl.: ROP, KEOP). Egyes feladatok megvalósítása nem pénzt, csupán egy kis emberi odafigyelést, felelősségteljes magatartást, gondolkodást kíván.

A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos EU program szerint, a helyi hatóságok és önkormányzatok az alábbi területeken játszhatnak döntő szerepet:

- területi tervezés-rendezési tervek (pl.: település szerkezet, ipari parkok kialakítása, szállítási hatékonyság számítása)
- infrastruktúra fejlesztés (pl.: utak, víz, szennyvíz-tervezés)
- gazdaság fejlesztés (pl.: új ipari üzemek telepítése, meglévők fejlesztése)
- hulladékgazdálkodás (pl.: megelőzés, újrahasznosítás, ártalmatlanítás)
- közlekedés(pl.: helyi forgalomszabályozások, tömegközlekedés)
- lakosság tájékoztatása, környezeti nevelés (pl.: állampolgárok környezeti információkhoz való hozzáféréseinek joga, környezettudatos magatartás kialakítása, akciók szervezése).

A településlakók bevonása, támogatásuk megszerzése, aktív részvétele nélkül nem lehetnek sikeresek a környezetvédelmi intézkedések, és nem biztosítható a település környezetminőségének javulása.

SWOT Analízis:

A település erősségei:

- Jó termőtalaj gabonának, hagymának
- Termálvíz
- Autóbusz és vasúti közlekedés
- Rekultivált hulladéklerakó
- Ipari, mezőgazdasági munkalehetőség

A település gyengeségei:

- Ma már nem termelnek hagymát.
- Termálvíz nincs bevizsgálva
- Közlekedési légszennyezés
- Illegális hulladéklerakás
- Szakképzetlen munkaerő

Lehetőségek

- Ipari park kialakítása
- Gyógyfürdő megépítése
- Falusi turizmus

Veszélyek

- Lesz-e betelepülő az ipari parkba
- Talajszennyezés lehetősége
- Emberekre veszélyes légszennyezés

A későbbiekben látjuk, hogy a fent meghatározottak közül már több területen történt előrelépés, a környezetvédelmi program 2008. évi elfogadása óta, megkezdődött ill. folyamatban van a problémák felszámolása, a megoldások előkészítése. A végrehajtás hosszú távú, állandóan új feladatokat kíván, de a törekvési szándék megvan. Az elmúlt két évben történtek bemutatására a környezetvédelmi program felülvizsgálatában kerül sor.

A vizsgált területek az alábbiak: levegőtisztaság védelem, vizek védelme, hulladékgazdálkodás (szilárd és folyékony hulladékkezelés, szennyvíz kezelés), települési környezet védelme (zöldfelületek, épített környezet), természet és tájvédelem, környezeti nevelés.

2. Levegőtisztaság védelem**Jászladány Nagyközség környezeti levegő minősége 2017-2018. évben**

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Szolnoki Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya elkészítette a levegőtisztaság- védelmi térképét. Az értékelés az immissziós mintavevő berendezéssel vett minták mérési eredményei alapján készült - nitrogén-dioxid, kén-dioxid és üledő por - szennyezőkre a hatályos határértékek alapján.

Sajnos napjainkban romlott a levegő minősége, leginkább a lakossági fűtésből eredően, ugyanis a gáz helyett sokan visszatértek a hagyományos tüzelési módokhoz. (fa, szén, egyéb ház körüli hulladék)

Sajnos a szabadban történő hulladékégetés is sűrűn előfordul az őszi időszakban. A közlekedés okozta légszennyezés a másik gócpont, amin szintén javítani szükséges.

Összesített éves nitrogén-dioxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) értékelés

<i>NO2</i>	2016.	2017.	2018. 08. 31.
átlag	54	60	52
Határérték/év	44	42	40
24 órás határérték átlépés db	60	43	41
Minősítés/év	szennyezett	szennyezett	*szennyezett

Ülepedő por értékelés [g/(m²*30nap)]

<i>Ülepedő por</i>	2016.	2017.	2018. 08. 31.
Január	14,7	7,6	3,4
Február	11,5	13,2	8,0
Március	25,2	28,0	2,4
Április	10,5	9,7	17,2
Május	22,9	12,6	10,6
Június	30,1	31,8	12,4
Július	17,2	33,6	25,1
Augusztus	7,5	31,4	14,1
Szeptember	0,5	12,1	
Október	36,2	19,6	
november	51,1	13,1	
december	1,4	2,7	
Éves átlag	19	18	16,65
Határérték/hó	16		
határérték átlépés db/hó	5	5	
Határérték/év	10		
Minősítés/év	szennyezett	szennyezett	

Összesített légszennyezettségi index:

(megállapítása mindig a legkedvezőtlenebb minőségi kategóriájú komponens szerinti)

<i>Index</i>	2016.	2017.	2018. 08. 31.
	szennyezett	szennyezett	*szennyezett

2017. és 2018. évre az értékelés, a többször módosított 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet és a 49/2006. (XII.27.) KvVM-EüM-FVM együttes rendeletben megadott egészségügyi határértékek, valamint a Légszennyezettségi Index figyelembe vételével készült.

2018. évre a minősítés még csak tájékoztató jellegű az adatérvényesség (<90%) miatt.

Kiemelt önkormányzati feladatok a levegőtisztaság védelem érdekében:

- közlekedés okozta légszennyezés csökkentése, közlekedés szabályozása, átmenő forgalom csökkentése,
- településen belül, a nehéz-gépjármű forgalmat bonyolító közutak kijelölése,
- minden önkormányzati út szilárd burkolattal történő ellátása,
- parlagfű és egyéb allergén gyomnövények elleni védekezés fokozása,
- zöldfelületek minőségének javítása, mennyiségének növelése
- zöldhulladék égetés és a kommunális hulladék égetés visszaszorítása

3. Vizek védelme

2017. évtől az új VKI monitoring keretében, a hidromorfológia szerinti kockázatoság miatt az operatív monitoring és a speciális monitoring keretében előírt követelmények alapján került vizsgálatra az ivóvíz.

Az elmúlt időszakban az elvégzett vizsgálatok alapján - a VKI értékeléshez az ivóvíz jó ökológiai állapotára vonatkozó határértékekhez viszonyítva, a fizikai-kémiai paraméterek tekintetében, a vízminősége **továbbra is megfelel a jó ökológiai potenciálnak.**

Az oxigénháztartás és szervesanyag-terhelés tekintetében: **kiváló minőségű**

A tápanyagháztartás szempontjából: **jó minőségű**

Sótartalom szempontjából: **kiváló minőségű**

Savtartalom szempontjából: **kiváló minőségű**

A releváns veszélyes anyagok (fémek) 90%-os tartósságú adatbázisát tekintve nem mutat határérték túllépést.

Jászladány térségében rendkívüli környezetszennyezésről, 2016. 10. hó és 2018. 10. hó közötti időszakot vizsgálva nincs tudomásunk.

A település csapadékvíz elvezetési koncepciója elkészült, amely alapján a „Startmunka” pályázati forrásból került megvalósításra, egy-egy területen a megfelelő vízelvezetés.

A vízszennyezés csökkentése érdekében, a folyékony hulladék kezelése területén is történt előrelépés, nőtt a csatornára kötések száma, a nyílt szennyvíztározók egy része felszámolásra került.

Cél, hogy a vizek védelme érdekében a talajvízszennyezés lecsökkenjen, ellenőrzött körülmények között kerüljön kezelésre a települési folyékony hulladék. A csatornázott területeken rákössenek az ingatlantulajdonosok a csatornahálózatra.

Ezek folyamatos munkát igényelnek. Az önkormányzat a talajterhelési díj bevételeiből – egyes esetekben - támogatást nyújthatna a rákötések költségviseléséhez.

Kiemelt önkormányzati feladatok a vizek minőségének védelme érdekében:

- A meglévő szennyvízcsatorna hálózatra való rákötések ösztönzése, támogatásokkal történő segítése,
- Szennyvíztisztító telep folyamatos működtetése, a felgyülemlett zagyyszerű anyag hasznosítása,
- Csapadékvíz elvezetési koncepció folyamatos végrehajtása, anyagi forrás biztosítása, pályázati lehetőségek kihasználása.
- Dósa-gödör partrendezése, fenntartása: A terület az önkormányzat tulajdona, de hosszú időn keresztül közcélú, szabadidős tevékenységet biztosított. (horgászat) Korábban már történt partrendezés, iszapkotrás, amely által javult a vízminőség. Későbbiekben újra érdemes lenne alkalmassá tenni, a szabadidős tevékenységre, esetleg bekapcsolni a falusi turizmusba.

4. Hulladékgazdálkodás

Környezetvédelmi akciók:

2017-ben és 2018-ban is folyt, az illegális hulladéklerakások csökkentése érdekében tett tevékenység, a kezeletlen területek gyommentesítésével, közmunkások alkalmazásával. A program minden évben nagyon szükségszerűnek bizonyul, úgy a környezetrendezés, mint a településkép és a környezetvédelmi érdekeket illetően.

Az elmúlt években megszervezésre került, az évi lomtalanítási akció, közösen a közszolgáltatóval, melynek során megállapítható, hogy a többféle hulladékkezelési lehetőség mellett, még mindig nagyon sok volt, az így elhelyezett hulladék mennyisége. A lomtalanítási akció során, minden évben problémát okoz, az emberek felelőtlen magatartása, a kihelyezett különféle hulladékok körüli rendetlen állapot kialakulása.

CSELEKVÉSI PROGRAM

Cselekvési program	Érintettek köre	Határidő
A keletkező hulladékok mennyiségének csökkentése: -tudatformálás, ismeretterjesztés - hosszabb életciklusú fogyasztási eszközök használata - betétdíjas rendszer használata - gyártói és forgalmazói felelősség kikényszerítése	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság • Önkormányzat • Vállalkozók • Országos szervezetek • Civil szervezetek • REGIO-KOM 	folyamatos
Komplex térségi feladatokat ellátó települési szilárd hulladék kezelő rendszerek működtetése <ul style="list-style-type: none"> • 6 db. hulladékgyűjtő sziget, • 1 db hulladékgyűjtő udvar 	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság • Önkormányzat • Társulások • REGIO_KOM 	folyamatos a lakosság 100 %-nak bevonásával
<ul style="list-style-type: none"> • Házhoz menő szelektív (zöld vagy hasznosítható hulladék) gyűjtés 	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság • Önkormányzat • Közszolgáltató 	folyamatos

Az ivóvízbázis védelme, folyékony hulladék megfelelő kezelése érdekében az önkormányzat feladatai:

- A csatornahálózatra kötések növelése, melynek arányában a talajterhelés mennyisége csökkenni fog, így a nyílt szikkasztók megszűnnek.
- Továbbra is szükséges a minél nagyobb hatásfokú szennyvíztisztítás, a szennyvíztisztító telep folyamatos működtetése.
- Kommunális szennyvíziszap hasznosításának megteremtése, növelése.
- Közcsatornába vezetett ipari szennyvizek minőségének javítása, ellenőrzése.

Települési folyékony hulladék kezelés:

Az Önkormányzat 2016. március 29.-i hatállyal új rendeletet alkotott, a talajterhelési díjról. A rendelet alapján kiküldtük a csatornára nem kötött ingatlanok tulajdonosainak, a tájékoztatást az új rendelet előírásairól, kötelezettségeikről. Ebben a témában a problémát leginkább az egyedül élő, idős emberek jelentik.

Talajterhelési díjat törvény alapján annak kell fizetni, aki talaj illetve, talajvízszennyezést követ el, a műszakilag rendelkezésre álló közcsontra hálózatra nem kötött rá. Az önkormányzati rendelet, a települési folyékony hulladék kezeléséről több kötelezettséget ír elő a csatornára nem kötött ingatlanok tulajdonosai számára, azaz a talajterhelési díj fizetése mellett szippantatni köteles rendszeresen az emésztőt, ill. el kell számolni a folyékony hulladék kezelésével. A nem csatornázott ingatlanokon ha nagyon kevés a szippantás, az előírások szerint 100 000 Ft-os környezetvédelmi pénzbírsággal sújthatók az ingatlantulajdonosok.

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos feladatokat, célokat az alábbiakban így határozhatjuk meg röviden:

- A hulladék-keletkezés megelőzése, csökkentése, az illegális hulladéklerakás csökkentése.
- „Szennyező fizet” elv alkalmazása, a keletkező hulladék mennyiségének megfelelően arányos díjfizetés bevezetése.
- Szelektív hulladékgyűjtés fenntartása (újrahasznosítás arányának növelése, komposztálás, veszélyes hulladékok különválasztása és megfelelő ártalmatlanítása)
- Illegális hulladéklerakók felszámolása, kialakulásuk megelőzése.
- Hatósági eljárások szigorítása
- Lakosság tájékoztatása, tudatformálása, környezeti nevelésének fokozása (pl.: akciókkal, szórólapokkal, tanfolyamokkal például a komposztálásról, civil szervezetek bevonásával.)

5. A települési környezet védelme:

Kiemelt feladatok:

- Rendezési tervek módosítása, beruházások támogatása a környezetvédelmi szempontok előtérbe helyezésével történjen.
- Illegális hulladék lerakók felszámolása, környezettisztaság fokozása.
- Közterület-felügyeleti ellenőrzések fokozása, a fa illetve a parkrongálások megelőzése, köztisztaság biztosítása.
- Beruházások, ipari üzemek védőfásításainak növelése.

6. Természet és tájvédelem

A jogszabály adta kötelezettségekből adódóan vigyázni kell a természeti értékekre, az ökológiai egyensúly biztosítására.

A zöldfelületek, védőfásítások kialakításánál törekedni kell a tájba illő, őshonos fa és cserje fajok telepítésére (így történt például a polgármesteri hivatal melletti parkban, életveszélyessé vált fenyőfák kivágását követően, új facsemeték ültetése történt meg)

Természet- és tájvédelmi szempontból kiemelt feladat védett területeink, ültetett fáink állapot romlásának megakadályozása, megfelelő kezelése, megújítása.

Javaslatok, feladatok:

- Természeti érték adatbázis kialakítása
- Felmérések ötévenkénti megismételtetése (állapotváltozások nyomon követése)
- Helyi védetté nyilvánítások

7. Környezeti nevelés, tudatformálás, akciók

2017-ben és 2018-ban júniustól szeptember végéig tartott az országos gyom, illetve parlagfű mentesítési program. Felhívásokkal, tájékoztató anyagokkal a különböző médiák igénybe vételével, folyamatosan figyelmeztették a lakosságot, a szükséges aktuális és elvégzendő, vagy megelőző munkákra.

A korábbi évekhez képest, elmondható, hogy a helyzet javult, a közterület felügyelőnek kevesebb esetben kellett intézkedni.

A legtöbb problémát a romos, elhanyagolt ingatlanok, és az előttük lévő közterület rendezése jelentett.

Környezetvédelmi akciók:

A Nagyközségi József Attila Művelődési Ház és Könyvtár 2017. évben és 2018. évben is csatlakozott az „Európai Mobilitási Hét” rendezvény sorozathoz, melynek záró napja az „Európai Autómentes Nap”. A rendezvény célja Európa szerte felhívni a lakosok figyelmét a mobilitás és az egészség kapcsolatára, a motorizált közlekedés és a testmozgás hiányának kedvezőtlen hatásaira.

A közoktatási intézményekben folyamatosan megrendezésre kerül, a környezettudatos szemléletformálás különböző projektnapok keretében. A szelektív hulladékgyűjtés is működik minden intézményben, de mindez nem elég, többet kell foglalkozni a témával a fenntarthatóság és az élhető település érdekében.

A különböző civil szervezetek is szerveznek környezetvédelmi akciókat (pl. településközponti szemétszedés).

Javaslatok, feladatok:

- El kell érni, hogy az oktatási intézmények helyi tantervében szereplő környezeti nevelési program kellő hangsúlyt kapjon.
- Az önkormányzatnak és intézményeinek példát kell mutatni a lakosság felé, nyomtatékosítva a téma fontosságát (pl. bekapcsolódás a szelektív hulladékgyűjtésbe).
- Fokozni kell az ellenőrzéseket (pl. illegális hulladéklerakások ellenőrzése), jogszabályok betartatása
- Lakosság környezettudatos szemléletének javítása.
- Fenntartható fejlődés biztosítása önkormányzati intézkedésekkel, „zöld” területek folyamatos növelésével.

Készítette: Lóczi István aljegyző